

מראי מקומות - סוכה

נב:

ומענה עצמו, אינו תאב לדבר עבירה.

ה. ארבעה מתחרט עליהם הקב"ה שבראם

פי' העיון יעקב, דאף שהקב"ה יודע העתידות ולא שייך חרטה אצלו, אלא שדברה תורה כלשון בני אדם. והכוונה היא דראוי להתחרט עליהם, אם לא שעשה כן שע"כ יחזרו ישראל בתשובה, ויצר הרע נברא להרבות שכר צדיקים המנצחים אותו.

ה. שהי' נוטל שתי יריכות

הק' השפת אמת, הא כיון שהעבודה הי' בפייס, א"כ איך הי' יכול ליטול ב' יריכות. ותי' דכיון דהפייס הי' רק לפי מה שהוצרכו, והי' זה אחר זה, ואם הוא הי' יכול להוליך ב' יריכות, א"כ נמצא שאין צריכים למנות עוד כהנים על הפייס.

ו. ולא הניחוהו אחיו הכהנים לעשות

כן משום ברוב עם הדרת מלך

הק' השפת אמת, הא מצינו דכבש הי' קרב בט' ופר בכ"ד, אלמא דמשום כובד מוסיפין עוד כהנים, וא"כ אם אצלו הוא דבר קל, הו"ל ככבש, ולמה לא הניחוהו. דאי משום ברוב עם, א"כ גם בכבש למה אין מביאים בכ"ד. ותי' דהא לכאוי' ק', איך ב' כהנים מביאים אבר א', הא הוי שנים שעשאוהו, וכשם שבשבת אי"ז מלאכה, גם צריך להיות פסול לעבודה. אע"כ צ"ל דאין מניחים לישא ב' כהנים אבר א' א"כ צריך ב', וא"כ הוו שניהם אינם יכולים, ושפיר כשר בשנים. וא"כ, נמצא דמה שלא היו יכולים להרבות נושאים בכבש, היינו דא"כ יהי' פסול משום שנים שעשו. אבל בפר, דשניהם אינם יכולין לבדן, א"כ שפיר הוי כשר בשנים, ויש לעשותו בשנים משום ברוב עם, וא"כ בזה לא היו מניחים אותו לשאת ב' יריכות בעצמו משום ברוב עם.

א. משכהו לבית המדרש

כ' היערות דבש (חלק ב', עמ' צח: ד"ה וזהו) דמה שלא אמר סתם שילמוד תורה, היינו דע"י התורה לא יועיל, אלא אדרבה, יוסיף כעס וגאווה, אלא דוקא משכהו לבית המדרש, דחביריו יאמרו לו איזה מדות רעות יש לו ומה רעות עשה, ועי"ז ישוב ורפא לו [וע"ש שהאריך להוכיח בני דורו, דכל זה הי' בזמן הגמ', אבל עכשיו, בעוה"ר אין לו חבירים שעושים כן, אלא אדרבה, מחניפים אותו דכל מה שעושה הוא באמת נכון וטוב, וא"כ שוב אי"ז עצה עוד להנצל מהיצר, ע"ש עוד בזה].

ב. יצר הרע מסיתו לאדם בעוה"ז ומעיד עליו לעוה"ב

הק' העיון יעקב, כיון דהיצר הרע מתגבר עליו בכל יום להמיתו, ונקרא שונא, א"כ שונא כזה המבקש להמיתו ודאי פסול לעדות. וגם כיון דנקרא רשע פסול הוא לעדות. וכ' דאולי יש לחלק דדין שמים שאני, וקמי שמיא גליא. והערוך לנר תי' דכיון דלעוה"ב אינו יכול שוב להחטיאו, א"כ שוב אינו שונא לו, ויכול להעיד עליו (ויש לע' אם זה תלוי בסוגיא בב"ב אם צריך להיות העד כשר בזמן הראי' ג"כ, דלכאוי' כאן הי' פסול בשעת הראי', וצ"ע). ובזה כ' ליישב הא דבחגיגה (טז.) אי' דאבני ביתו של אדם מעידים עליו, ולמה צריכים לזה, תיפוק לי' דהיצר הרע מעיד עליו. ותי' דשם מיירי לענין דין דר"ה [או דין דכל יום למ"ד דאדם נדון בכל יום], דבעוה"ז הוא, והיצר הרע עדיין פסול להעיד עליו, וממילא צריכין שיעידו עליו אבני ביתו.

ג. משביעו רעב

פרש"י, גופו חסר כח, ורעב לעת זקנה. אבל בסנהדרין (קז.) פרש"י דרעב ומרבה תאוה. וע' מהרש"א שכ' דפי' כן כאן משום דמביאים הקרא דכמרעיתם וישבעו, ע"ש ביאורו. וע"ע בעיון יעקב דפי' באו"א, דמשביעו היינו כפשוטו, באוכל, דאם משביע עצמו באוכל, הרי הוא תאב לעבירה, אבל אם מרעיב